

190. Tiistaina 26 päivänä tammikuuta 1999

kello 14.40

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely

1) Hallituksen esitys Pohjoismaiden Investointipankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 7381

Hallituksen esitys 239/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 66/1998 vp

2) Hallituksen esitys Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiötä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä 7382

Hallituksen esitys 277/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 67/1998 vp

3) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain ja varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta „

Hallituksen esitys 278/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 68/1998 vp

4) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaiksesta 7385

Hallituksen esitys 42/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 25/1998 vp
Toivomusaloite 69, 74/1995 vp, 53, 55/1996 vp, 79/1997 vp

5) Hallituksen esitys laiksi kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi 7391

Hallituksen esitys 245/1998 vp
Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 17/1998 vp

6) Hallituksen esitys laeiksi luonnon-
suojelulain ja yksityisistä teistä annetun
lain muuttamisesta 7392

Hallituksen esitys 236/1998 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 9/1998 vp

Puhetta johtaa toinen varapuhemies Törnqvist.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Hallituksen esitys Pohjoismaiden Investointipankkia koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 239/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 66/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 66.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Hallituksen esitys Pohjoismaiden ympäristörahoitusyhtiötä koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 277/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 67/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 67.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Hallituksen esitys laeiksi tuloverolain ja varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 278/1998 vp
Valtiovarainvaliokunnan mietintö 68/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 68.

Keskustelu:

Ed. Tykkyläinen: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitykseen laeiksi tuloverolain ja varallisuusverolain 10 §:n muuttamisesta esitetään säädettäväksi mahdollisuus jaksottaa urheilutulo Valmennus- ja Urheilurahastojen avulla. Nykyisin tämä mahdollisuus on jo olemassa eräiden urheilijoiden kohdalla. Kysymys ei ole siis uuden järjestelmän luomisesta vaan entisen järjestelmän kehittämisestä ja laajentamisesta.

Haluaisin tässä yhteydessä todeta, että ed. Saarinen on asian johdosta tehnyt merkittävää työtä, ja yleensäkin urheilupuolen asioiden kuntoon saattamisessa toimissaan valtiovarainvaliokunnan verojaostossa, jossa näitä asioita käsitellään.

Urheilijan urheilemisesta saamat tulot voidaan esityksen perusteella maksaa ilman välittömiä veroseuraamuksia erilliseen valmennusrahoitukseen käytettäväksi urheilemisesta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Palkkaa valmennusrahoitukseen ei voi maksaa. Käytännössä rahastoa käyttävät lähinnä yksilölajien urheilijat. Valmennusrahoitukseen voi verovuoden jälkeen jäädä

enintään 120 000 markkaa tulevaa valmentautumista varten. Valmennusrahoitukseen lisäksi säädetään erillisestä urheilurahastosta. Urheilurahastoon urheilija voi siirtää 20 prosenttia urheilemisesta saamistaan tuloista edellyttäen, että tulot ovat vähintään 56 000 markkaa vuodessa. Siirron enimmäismäärä on 150 000 markkaa vuodessa. Rahastoon siirretyt varat verotetaan ansiotuloina urheilu-uran päätyttyä. Tulouttamisaika on 5—10 vuotta. Ura katsotaan päättyneeksi, jos urheilutulot jäävät kahtena peräkkäisenä vuotena alle 56 000 markkaan tai jos uran päättymisen syitä on muita.

Hallituksen esityksen mukaisen järjestelmän luominen on omiaan selkeyttämään nykyistä tilannetta, jota ei ole voitu pitää kaikilta osiltaan tyydyttävänä. On sekä urheilijoiden oikeusturvan että yleisen oikeudenmukaisuuden kannalta perusteltua luoda selkeät säännökset urheilijatuolojen rahastoinnista sekä verotuksesta.

Vaikka ammattimaisten urheilijoiden määrä ei ole maassamme korkea, mitä on pidettävä valitettavana, on niille, jotka tämän valinnan ovat elämässään tehneet, taattava riittävät edellytykset harjoittaa elämäntyötään. Uudistusta on siksi pidettävä erittäin tarpeellisena. Se on samalla omiaan puhdistamaan aika ajoin esille nousevia epäilyjä urheilijapalkkioiden verotuksen epäselvyyksistä.

Urheilurahastojen alkuperäinen idea on siirtää urheilijoiden saamat rahasuoritukset ainakin näennäisesti urheilijan itsensä ulottumattomiin, jotta vältettäisiin ajatus siitä, että urheilu olisi missään muodossa kaupallista ja ammattimaista toimintaa. Tästä on hiljalleen siirrytty kohti nykytilannetta, missä ammattimaisuus ja kaupallisuus tunnustetaan. Tämä rehellisyys realiteettien tunnustamisessa näyttäytyy myös tässä hallituksen esityksessä. Mahdollisesti tulevaisuudessa myös olympialaisten osalta pääsemme samaan tilanteeseen, kunhan nyt käynnissä oleva kriisi saadaan puitua loppuun. Suomi on omalta osaltaan tehnyt voitavansa asiassa, mitä tämäkin lakiesitys kuvastaa.

Arvoisa puhemies! Urheiluun sisältyy paljon piirteitä, jotka eivät liity kaupallisuuteen tai ammattilaisuuteen. Näitä perinteitä pitää kunnioittaa ja jatkaa, mutta samalla on tunnustettava urheilun kaupallisuus ja ammattimaisuus. Toimimalla rehellisesti toimimme urheilun hyväksi, emme sitä vastaan. Jos urheilijoille maksetaan palkkioita tai suoranaista palkkaa, ei sitä pidä salata tai kätkeä erilaisten kulukorvausten taakse. Niin menettelemällä ihmisten luottamus koko

urheilujärjestelmään katoaa. Siksi on oikein luoda nyt esillä oleva säädöstö.

Ed. Sa a r i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kiitän ed. Tykkyläistä osakseni tulleista kauniista sanoista. Ei tämä yhden miehen show ole. Tässä on ensinnäkin pohjana hallituksen hyvä esitys. Se selkeyttää tilannetta ja tasapuolistaa myös eri urheilulajien ja eri urheilijoiden välisiä keskinäisiä eroja.

Hallituksen hyvää esitystä kuvaa sekin, että valiokunnan kannanotot ovat hyvin lyhyet. Kiinnitän huomiota varmuuden vuoksi vielä yhteen varsin merkittävään seikkaan, kun valiokunta katsoo, että lakia sovellettaessa on otettava huomioon, etteivät vanhoihin rahastoihin varoja sijoittaneet urheilijat joudu muita huonompaan asemaan siirtäessään varoja uuteen rahastoon. Tässä mielessä tilanne ikään kuin kelluu ja on avoin. On mahdollista, että aika nopeallakin aikataululla kokemusten myötä, kokemusten kertyessä joudutaan jollakin lailla vielä jopa lakia täsmentämään ja sitä hieman hiomaan, kun nähdään, millä tavalla painetta kohdistuu vanhoihin, jo tällä hetkellä olemassa oleviin rahastoihin ja niiden purkutarpeisiin.

Kaiken kaikkiaan tämä on erinomaisen hyvän hallituksen esitys. On ilo puoltaa sitä ja olla sitä hyväksymässä.

Ed. T y k k y l ä i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastauspuheenvuorona ed. Saariselle toteaisin, että on hyvä, että eduskunnan erilaisissa valiokunnissa on sellaisia henkilöitä, jotka tuntevat alan, kuten tässä tapauksessa liikunta-alan. Mielestäni 10 §:n muuttaminen on merkittävä ja asiallinen. Kuten ed. Saarien sanoi, on seurattava, miten asia toteutuu käytännössä järjestötasolla ja urheilijoiden keskuudessa. Voi olla, että tosiaankin tämänkin lain suhteen joudutaan palaamaan vielä tulevaisuudessa asiaan.

Ed. K a l l i s : Arvoisa rouva puhemies! Valiokunta oli harvinaisen yksimielinen tässä mietinnössä. Minkäänlaista soraääntä ei kuulunut. Hallituksen esitys on verraten hyvä. En halua sanoa, että se on paras mahdollinen. Hallituksen esityksessä on kaksi rajoitusta. Toinen on markkamääräinen ja toinen prosenttimääräinen. Urheilija voi enintään 150 000 markkaa vuodessa siirtää rahastoon. Minun mielestäni tämä markkamäärä, 150 000, on ihan oikea. Ei sitä tarvitse korottaa, mutta siinä on toinenkin rajoitus, 20

prosenttia. Jos ajattelee esimerkiksi ykkösdivisioonassa pelaavia jääkiekkoilijoita, joiden keskiansio on 100 000 markkaa, niin he voivat rahastoon siirtää enintään 20 000 markkaa vuodessa, ja kun ura kestää yleensä korkeintaan 10 vuotta, niin ei rahastoon loppujen lopuksi kovinkaan paljon rahaa tule.

Tämän esityksen minun mielestäni ylivoimaisesti paras puoli on siinä, että se opettaa nuoria urheilijoita säästämään. He ymmärtävät, että ura joskus loppuu ja siltä varalta olisi syytä säästää, ja tämä rahasto mahdollistaa sen. Henkilökohtaisesti olisin prosenttimäärää nostanut niin, ettei ole kattoa sille, kuinka paljon halutaan säästää, mutta tämäkin on ihan hyvä näin.

Ed. Sa a r i n e n (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Viitaten ed. Kalliksen puheenvuoroon totean, että kun tämän lain valmistelu on ollut myös yksimielistä urheilijoiden edustajien, urheilujärjestöjen edustajien ja verottajan edustajan kesken, niin kuten asiantuntija-kuulemisen yhteydessä ed. Kalliksen kanssa olemme kuulimme, prosenteista ei haluttu tehdä kynnyskysymystä. Kaikki tahot olivat sitä mieltä, että pääasia on saada tämä esitys läpi, prosentit jäävät taka-alalle ja aikaa myöten, kun kokemuksia kertyy, niihin saatetaan palata.

Ed. K e m p p a i n e n : Rouva puhemies! On hyvä, että vaikka eduskuntakausi on loppuillaan, niin loppusuoralla saadaan tämä esitys valmiiksi. Varmasti, kun täällä on kiitoksia jaettu, ed. Saarien ansaitsee kiitokset ja jaoston puheenjohtaja ynnä jaoston jäsenet siitä, että tämä yksimielisesti menee eteenpäin, mutta kyllä suurimmat kiitokset varmasti ansaitsevat liikuntajärjestöt, joissa tämä on ollut hyvinkin kauan tai useammankin vuoden valmistella. Verottajan kanssa on pystytty tekemään työtä pelisääntöjen luomiseksi.

Minustakin voisi todeta, mihin tämä lakiesitys tuo parannusta tai antaa vastauksia. Ensimmäinen on varmasti se, että spekulatio veroseurauksista loppuu, ja jos katsotaan vähän pitemmälle taaksepäin, ruskeista kirjekuorista ym. päästään sillä tavalla, että koko liikuntaelämässä, seuroissa, urheilijoilla ja verottajilla on yhteiset pelisäännöt.

Toinen asia on kyllä se, minkä jo ed. Kallis taisi sanoa, että tässä annetaan mahdollisuus urheilijalle, joka panostaa varmasti enemmän kuin ihmiset keskimäärin, ja varmasti tuloksiin pyrkivä urheilija panostaa enemmän kuin työ- tai

opiskeluelämässä panostetaan. Silloin voi varmasti unohtua se, miten elämää suunnitellaan pitemmälle. Tässä on kyllä se viesti, että elämää on myös lyhyen urheilu-uran jälkeen ja että sen jälkeisillekin mahdollisille seitsemälle laihalle vuodelle on säästettävä. Tämä on tässä kyllä hyvä.

Mutta kaiken kaikkiaan on hyvä, että tämä nyt loppusuoralla tulee valmiiksi, ja varmasti tämä on liikunnalle hyväksi.

Ed. L a i n e : Arvoisa puhemies! Tästä tulevasta laista on puhuttu penkkiurheilupiireissä jo pitkään, ja ainoa, minkä tähän olisi voinut lisätä ja mikä on puheissa tullut ilmi, on se, että tähän voisi laittaa mukaan myös valmentajat. Yhä useampi valmentaja alkaa nykyään jo nuoresta pitäen valmistautua valmentajan uraan eikä niin kuin ennen, jolloin valmentajan ura tuli vasta aktiiviuran jälkeen. Sen tähän vielä olisi voinut laittaa. Tämä laki on erittäin hyvä muuten.

Ed. S a a r i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Ed. Kemppainen viittasi pimeisiin palkkioihin. Eihän tämä siihen välttämättä ratkaisua tuo. Ne, joilla on intressiä ja halua toimia pimeillä palkkamarkkinoilla, voivat totta kai tehdä sen jatkossakin. Ei tällä lailla suoraan niihin tilanteisiin vaikuteta, mutta tarjotaan kuitenkin rehellinen, hyvä väylä ja keino huolehtia urheilijan tulevaisuudesta. Uskon, että urheilijoilla on intressi toimia avoimesti ja rehellisesti näissä tilanteissa.

Täällä on jäänyt vähälle huomiolle se, että painetta tulee myös urheilijoiden työnantajille. Tällä hetkellä monet rekisteröidyn yhdistyksen statuksella toimivat työnantajat ovat taloudellisesti niin heikoissa kantimissa, että jos ne olisivat esimerkiksi osakeyhtiöitä, niin niiden pitäisi hakeutua konkurssiin. Tässä mielessä urheilijoiden oikeusturvan kannalta olisi valtavan tärkeätä ja todennäköisesti tulee niin käymäänkin, että sellaisissa lajeissa, joissa toimitaan ammattimaisesti eli joissa ammattilaisurheilu on vallalla, nykyisin vielä ry-pohjaiset organisaatiot muuttuvat pikku hiljaa osakeyhtiöiksi ja tätä kautta myös niillä on kyky, taito ja mahdollisuus toimia vastuullisina työnantajina.

Ed. K e m p p a i n e n : Rouva puhemies! Jos ei nyt suoraan näihin niin sanottuihin pimeisiin asioihin, niin kyllä minusta vähintään monella tavalla epäsuorasti voidaan vaikuttaa. Totta kai aina, jos on vain kaksi osapuolta, saaja ja antaja, niin siinä voidaan sopia mistä vain, mutta kun on

pelisäännöt ja yleensä seurassa on useampia henkilöitä ja rahoittajakin enemmän, kyllä se silloin tarkoittaa sitä, että pelisääntöjen olemassaolo myös vähentää pimeää työtä, ja kun käytäntö on samanlainen, myös sillä lailla epäsuorasti, että kun veroseuraamuksia ei onneksi tullut, vaikka sitä vähän ajettiin, että näistä pitäisi veroakin maksaa, niin kyllä tämä osaltaan on tämän pelon heittämässä pois, tekee asian julkiseksi, sekä urheilijalle, seuralle että sponsoreille sillä tavalla läpinäkyväksi, että niin sanottu pimeä puoli jää vähemmälle.

Ed. T y k k y l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Haluan vielä todeta, että on hyvä, että tämä eduskunta on nyt vihdoinkin viimein myös hyväksynyt ammattilaisurheilijat. Tämä verolaki on selvä esimerkki siitä. Tiedetään, että on paljon syrjäytymistä. On hyvä että yleensäkin nuoret hakeutuvat harrastuspohjaisiin asioihin, kuten erilaisiin urheiluharrastuksiin tänä päivänä. He eivät ole voineet täysipainoisesti harrastaa urheilua, vaan on pitänyt olla myös jokin muu ammatti. Tämä lainsäädäntö mahdollistaa nyt sen, että voi myös täysipainoisesti tehdä urheilutyötä. Toivoisinkin, kuten alkupuheenvuorossani totesin, että meilläkin olisi enemmän ammattilaisia urheilijoiden piirissä. Silloin voitaisiin välttää myös tällaiset epäkohdat, joita on esille tullut muun muassa ed. Kemppaisen puheenvuorossa, eikä tule väärinkäytöksiä urheilualueella.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Kun urheiluun ja siihen liittyviin asioihin on valittavan paljon liittynyt salamyhkäisyyttä, joka nyt isoimmissa ympyröissä eli olympialiikkeen sisällä on paiskautunut meidän kaikkien silmiin, minusta periaatteelliselta merkitykseltään tämä lainsäädäntö tulee erittäin hyvään aikaan ja erittäin tärkeästä asiasta juuri sen seikan tähden, että urheiluun liittyvässä kaksinaismoraalissa, josta me päivittäin saamme lukea vähän skandaalinkäryisiä juttuja, skandaalinkäryisyys ikään kuin asetetaan omaan kategoriaansa sillä seikalla, että kähmäily viedään kauemmas. Kun tällä lainsäädännöllä nyt saadaan aikaan se, että peli ikään kuin puhdistuu, niin voi olla, että skandaalinkäryinen kirjoittelukin asiasta vähenee tämän lain hyväksymisen jälkeen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Hallituksen esitys laiksi rajavartiolaitoksesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 42/1998 vp
Hallintovaliokunnan mietintö 25/1998 vp
Toivomusaloite 69, 74/1995 vp, 53, 55/1996 vp,
79/1997 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on hallintovaliokunnan mietintö n:o 25.

Keskustelu:

Ed. Väistö: Arvoisa puhemies! Eduskunnan ensimmäisessä käsittelyssä on nyt pitkän ja monivaiheisen valmistelun jälkeen Rajavartiolaitosta koskeva hallituksen esitys. Esitys uudistaa Rajavartiolaitosta koskevan nykyisen, vuodelta 1975 olevan lain ja merkitsee monin tavoin täsmällisempää lain tasolla tapahtuvaa Rajavartiolaitoksen toimintaan ja tehtäviin liittyvää sääntämistä. Tarpeet tämän lainsäädännön toteuttamiseen juontuvat perusoikeusuudistuksesta ja kansainvälisessä tilanteessa tapahtuneista muutoksista, muun muassa Schengen-sopimuksen voimaantulosta.

Rajavartiolaitoksen keskeinen tehtävä on ollut ja tulee edelleen olemaan valtakunnan rajojen vartiointi ja valvonta. Tässä tarkoituksessa Rajavartiolaitoksen tulee estää ennalta rajan luvaton ylittäminen ja myös paljastaa mahdolliset ylitykset ja suorittaa tutkinta.

Hallintovaliokunta on mietinnössään todennut, että Rajavartiolaitoksesta annetun lain uudistamistarve on todella lisääntynyt sitä mukaa kuin muuta lainsäädäntöä on kehitetty. Myös henkilörekistereitä koskeva lainsäädäntö, joka liittyy osaltaan lain tasolla tapahtuvaan tarkkaraajaiseen säätämiseen, on edellyttänyt lain uudistamista.

Arvoisa puhemies! Rajavartiolaitos on tähänkin saakka suorittanut tehtävänsä yhteistyössä poliisin ja tullin kanssa. Tästä viranomaisten yhteistoiminnasta on säädetty vuodelta 1978 olevassa ptr-asetuksessa. Se on ollut säädösperustana tälle viranomaisten tärkeälle yhteistoiminnalle.

Perusoikeusuudistuksen myötä sen tyypilliset valtuudet ja toimivalta-asia ylipäättänsä, josta viranomaisten osalta nyt on säädetty asetustasolla, edellytetään säädettävän lain tasolla. Hallintovaliokunta on todennut, että poliisin, tullin ja rajavartioviranomaisten yhteistoiminta on ollut hyvää. Sen olemme todenneet myös käytännön ti-

lanteissa muun muassa Pohjois-Karjalassa Värttilän Niiralan raja-asemalla, jonne hallintovaliokunta teki lain käsittelyn yhteydessä opinto- ja tutustumismatkan. Valiokunta pitää tärkeänä, että hyvä yhteistoiminta jatkuu myös vastaisuudessa.

Valiokunta on esittänyt mietinnössään lausumaa, jossa velvoitetaan selvittämään tarve erillisen uuden ptr-säädöksen laatimiselle ottaen huomioon muun muassa kyseisten viranomaisten, siis Rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin, toimialakohtaisen lainsäädännön mukaiset tehtävät, olemassa olevan sääntelyn mahdollistama yhteistoiminta ja käytännön yhteistoimintatarpeet.

Valiokunta on kiinnittänyt huomiota hallituksen esityksen yleisperusteluihin, joissa todetaan, että viranomaisen tehtävien tulee olla niin selkeät, ettei käytännön kenttätoiminnassa synny epätietoisuutta siitä, mille viranomaiselle tehtävät kuuluvat ja mikä viranomainen vastaa toiminnan tuloksellisuudesta.

Valiokunta onkin täsmentänyt viranomaisten välisten johto- ja vastuusuhteiden määrittelyä. Edelleen valiokunta on lähtenyt siitä, että yhteistoiminnassa tarvitaan viranomaisten välistä virka-apua ja että sen tulisi olla mahdollista maksuttomana ja maksullista vain aivan poikkeuksellisissa, pitkäkestoisissa, yksittäisissä virkaaputehtävissä. Rajavartiolaitoshan on nykyin jo monissa tehtävissä muun muassa kansainvälisten kokousten yhteydessä, etenkin Helsingin kaupungissa, ollut mukana turvaamistoimenpiteissä ja osallistunut eräisiin muihin poliisitoimia täydentäviin tehtäviin muuallakin maassa.

Rajavartiolaitoksen varsinainen toiminta-aluehan on rajavalvonta-alue, jonka osalta hallintovaliokunta on tehnyt joitakin tarkennuksia hallituksen esitykseen. Hallituksen esityksessään ehdotetaan, että Pohjois-Suomi, nykyinen Lapin lääni, olisi kokonaan valvonta-alueetta. Sitä on perusteltu muun muassa tarpeella lisätä metsästyksen ja maastoliikenteen valvontaa. Valiokunta on kuitenkin katsonut, että käytännössä tämän alueen valvonta ei ole mahdollista. Myös perustuslakivaliokunta on lausunnossaan kiinnittänyt asiaan huomiota.

Valiokunta onkin ehdottanut Lapin alueelta valvonta-alueeksi nykyistä aluetta. Muualla maassa valiokunta on lisännyt valvonta-alueeseen Kesälahden ja Punkaharjun kunnat sekä Nurmeksen kaupungin alueen.

Hallintovaliokunta on todennut, että Rajavartiolaitoksen ensisijaisten tehtävien, rajavalvonnan ja rajatarkastusten, asianmukaisen hoi-

tamisen kannalta on perusteltua säätää taajama-alueita lukuun ottamatta mereen rajoittuvien kuntien osalta kunnan koko alue valvonta-alueeksi ilman hallituksen esityksessä olevaa mereen rajoittuvien kuntien taajama-alueen ulkopuolisen meren rannikon epämääräistä määrittelyä. Maarajaan rajoittuvien kuntien osalta esimerkiksi Imatran kaupungin eräät taajama-alueet ulottuvat valtakunnan rajaan saakka, minkä vuoksi niiden tulee välttämättä sisältyä Rajavartiolaitoksen valvonta-alueeseen, kuten hallituksen esityksessä on ehdotettukin.

Arvoisa puhemies! Rajavartiolaitoksen virkojen kelpoisuusvaatimuksiin hallintovaliokunta on kiinnittänyt huomiota ja todennut, että niistä ja koulutustarpeista ja koulutusvaatimuksista säädetään lähemmin asetuksessa. Pelkästään virkamiesasemassa olevillahan on — siihen perustuslakivaliokuntakin on kiinnittänyt huomiota — mahdollisuus käyttää perusoikeuksiin ulottuvia valtuuksia, ja heillä on siis oltava tähän riittävä koulutus ja muu pätevyys.

Arvoisa puhemies! Valiokunta on ollut hallituksen esityksestä niine muutosehdotuksineen, joita mietintöön sisältyy, yksimielinen ja puoltaa hallituksen esityksen hyväksymistä. Valiokunnassa tehty työ on mielestäni ollut perusteellista ja hyvää, ja uskon, että ne tarkennukset ja täsmennykset, joita käsiteltävänä olevaan mietintöön sisältyy, ovat kaikin puolin parantamassa myös sen tärkeän yhteistoiminnan tarvetta, joka poliisin, tullin ja Rajavartiolaitoksen osalta välttämättä on.

Ed. Aittoniemi: Rouva puhemies! Minäkin kiinnitän huomiota hallintovaliokunnan mietinnössä olevaan 3. lausumaehdotukseen, jossa eduskunta tavan mukaan edellyttää yhteistyön kehittämistä Rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin välillä. Erityisesti tämä on tärkeää tänä päivänä, kun kansainväliset velvoitteet luovat tietyllä tavalla uusia haasteita ja uusia toimintamalleja kaikille näille viranomaisyksiköille.

Mutta vanhana poliisimiehenä on todettava, vaikka en ole ollut kentällä enää pitkiin aikoihin, että hyvin pitkään Rajavartiolaitoksen, poliisin ja tullin välillä, vaikka yhteistyö tiukan paikan tullen sujuikin hyvin, oli tietyllä tavalla kissa — koira-suhde ja viileä suhtautuminen toisiinsa, jossa arvostettiin enemmän itseä kuin toista. Tämä on monta kertaa tullut esille muun muassa lakivaliokunnassa, kun on eräiden yksiköiden henkilöitä käynyt. Vaikkei tästä ole siellä keskusteltu, niin muista vastaavista asioista, ja on pa-

hoiteltu juuri sitä, että välit eivät ole olleet kovin hedelmälliset yhteistyölle. Siinä mielessä lausumaehdotus on paikallaan ja nimenomaan se, että pyrittäisiin sekä säännöksillä ohjaamaan tätä yhteistyötä, mutta myös sillä tavalla inhimillisellä tasolla, että nämä kolme suomalaiselle yhteiskunnalle hyvin tärkeitä viranomaista, Rajavartiolaitos, tulli ja poliisi, sopeuttaisivat toimintansa vilpittömästi ja ennakkoluulottomasti yhteen. Sillä on tavattoman suuri merkitys yhteiskunnassa niillä alueilla, joilla nämä toimivat. Siihen on todella sen mukaan kuin tässäkin lausumaehdotuksessa on, syytä perustellusti kiinnittää huomiota.

Ed. Väänäkkä: Arvoisa puhemies! Kiinnitän aluksi huomiota samoihin seikkoihin, joista ed. Aittoniemi jo puhui. On erinomaisen hyvä, että jo vuosia kestäneistä ristiriidoista tulee selkeästi mahdollisuus päästä irti eli tulee selvästi erotettavat tehtäväkentät tullille, poliisille ja rajavartiolaitoselle. Semminkin, kun olemme EU:n ulkoraja, niin kuin puhujakorokkeelta melkein joka päivä jonkin asian yhteydessä sanotaan, se antaa meille sellaisia tehtäviä nimenomaan rajalla, että on tarpeen tämä yhteistyö, mutta toisaalta selvästi myös oman koulutuksen viitoittamalle tielle kuuluvat tehtävät.

Minusta on erinomaisen hyvä myös se, että poliisin tehtäviin on annettu legalisaatio erityisillä säännöksillä. Nythän on niin, että nimenomaan rajavartioasemilla, muun muassa Vaalimaalla Kymen vaalipiirissä, on havaittu, että jatkuva uhka on poliisivoiman vähentämisestä ja rajalla poliisit eivät ehdi laajan toimialueensa vuoksi Kotkan ja Haminan kihlakunnissa kovin usein viivähtää, vaikka siellä rajalla, Vaalimaan raja-asemalla, periaatteessa pitäisi olla jatkuvasti myös poliisiviranomainen. Mutta kun rajavartiolaitoselle annetaan oikeuksia jopa kiinniottoon ja tarkastuksiin sekä jopa esitutkintaan, niin on erinomaisen hyvä, että tällainen myös pykälässä mainitaan, ettei se jää millään raja-asemalla kulloisenkin esimiesasemassa olevan, jonkun näiden sektorien esimiesasemassa olevan tutkailtavaksi hänen omasta näkökulmastaan katsoen.

Olisin myös kiinnittänyt huomiota erääseen asiaan, johon toivoisin valiokunnan puheenjohtajan vastaavan, mikäli nämä asiat ovat tulleet yleensä esille tämän Rajavartiolaitoksen erittäin tervetulleen lakiesityksen yhteydessä.

Nyt aika usein ovat Rajavartiolaitoksen palveluksessa olevat alemmista tehtävistä ylempiinkin tehtäviin tuoneet esiin sen, että heidän osallis-

tumisestaan poliittiseen toimintaan, jopa kunnallispoliittiseen toimintaan, on tavan takaa syntynyt närää kulloisenkin paikkakunnan muita poliittisia ryhmiä edustavien ihmisten kanssa. Onko tähän asiaan tässä yhteydessä lainkaan kajottu ja sitä selkeytetty eli annettu myös ihmisoikeudet poliittisen sitoutumisen ja kunnallispolitiikkaan ja miksei muuhunkin politiikkaan osallistumisen muodossa? Tästä on todella jatkuvasti ollut keskustelua. Milloin rajamies on joutunut esimiestensä puhutteluun ja milloin taas ei, jolloin hän on vain siitä kuullut muuten.

Toinen asia, joka on jossain määrin rajaseudulla herättänyt keskustelua, on se, en tiedä Vaalimaan osalta näin tapahtuneen, mutta eräiden rajamiesten kanssa keskusteltuani olen kuullut, että pohjoisempina ovat eräät rajavartiomiehet, joko toimiupseerin asemassa taikka rajavartijana olevat, perustaneet yrityksiä, joiden keskeisin tai ainoa toimiala on vartiointitehtävä, joka on erittäin arvokas ja Suomessa päivä päivältä yhä tärkeämpi tehtävä niin yksityisillä ihmisillä puhumattakaan liikeyrityksistä, jotka joutuvat uhraamaan suuriakin kustannuksia näissä asioissa. Koska rajavartija on koulutuksensa perusteella erittäin sopiva näihin tehtäviin, niin ovat rajavartijat saaneet ohjeita esimiehiltään, en muista rajasemien nimiä Pohjois- ja Keski-Suomen tienoilla, huomautuksia ehkä aiheellisestikin. Esimiestaho on tällöin todennut sen, että rajavartijan tehtävä on jo sen määrääjän eli päivän työtuntien aikana siinä määrin ihmistä kuluttavaa, että lepo olisi tarpeen, ettei vapaa-aikoja käytetä näihin muihin toimintoihin.

Tämä on tietysti kaksiteräinen miekka. Toisaalta on hyvä, että varsinkin rajan läheisyydessä olevia liikelaitoksia ja muita toimintoja asiantunteva ihminen suojelee ja saa, kun tiedetään, että valtion palkat eivät aina parhaasta päästä ole, myös toimeentulolisää. Mutta tällä on eittämättä myös toinen, huonompi puolensa, koska työssä uupumisesta puhutaan melkeinpä joka päivä, ja se on perusteltua se puhe.

Ed. M a n n i n e n : Arvoisa rouva puhemies! Rajavartiolaitoksesta annetun lain uudistaminen on merkittävä tapahtuma. Samalla on syytä todeta, että meillä on hyvin toimiva ja tehokas Rajavartiolaitos maassamme.

Lain valmistelun ongelmana ja sen viivästyminen synnä ovat olleet ennen kaikkea toimivalta-kiistat poliisin, tullin ja rajavartioston välillä. Ehkä eräänä synnä siihen on ollut se rakenne-muutos, joka Euroopan unionin jäsenyyden joh-

dosta on kohdannut ennen kaikkea Rajavartiolaitosta ja myös tullilaitosta.

Valiokunta on perusteluissa ja lausumaehdotuksissa, kuten valiokunnan herra puheenjohtaja on selostanut, pyrkinyt selkiyttämään toimivaltasuhteita ja tehtäväjakoa. Kuitenkin on ollut välttämätöntä antaa laissa rajavartiostolle tietyillä alueilla ja poliisin pyynnöstä selkeästi määrätty oikeudet poliisitehtävien suorittamiseen. Samoin laissa on selkeästi säädetty rajavartijalle oikeus suorittaa tullin ohella tullitehtäviä ensisijaisesti sellaisilla rajanylityspaikoilla, joille tullia ei ole valvontaa järjestänyt.

Haluan kuitenkin erityisesti pöytäkirjaan merkittäväksi tässä yhteydessä korostaa sitä, mikä myös valtioneuvoston hyväksytyssä lakiesityksen on pöytäkirjaan merkitty. Sen mukaan tarkoituksena ei ole muuttaa tulliviranomaisten ja Rajavartiolaitoksen välisiä keskinäisiä toimivaltasuhteita. Tämän valiokunta on myös 5 §:n perusteluissa selkeästi todennut.

Hallitus esitti Lapin läänin osalta toimialueeksi koko läänin, kuten kuulumme puheenjohtajan esittelystä. Lapin lääninhallitus ja poliisiviranomaiset olivat kuitenkin asiantuntijakuulemisessa sitä mieltä, että entinen toimialue on riittävä. Myös rajavartioston taholta on todettu, että käytännössä heillä ei ole mahdollisuuksia suorittaa säädettyjä valvontatehtäviä koko läänin alueella, henkilöstövoimavarat eivät siihen yksinkertaisesti riitä. Tältä osin valiokunta teki esityksen siitä, että entinen toimialue säilyy. Sen sijaan lakiesitykseen on selkeästi kirjattu rajavartiostolle velvollisuus, sikäli kuin se on mahdollista varsinaisen perustehtävän kärsimättä, antaa pelastus- ja etsintäapua myös oman toimialueensa ulkopuolella.

Edelleen on syytä korostaa, että rajavartioston tehtävänä olevasta etsintä- ja pelastustyöstä valiokunta selkeästi määritteli laissa sen, että johtovastuu tässä työssä kuuluu poliisille. Myöskin esitutkinta määriteltiin tarkasti laissa sillä tavalla, että silloin, kun tutkittava rikos on ensimmäisenä tullut rajavartioston tietoon ja asia voidaan välittömästi hoitaa, esitutkinta suoritetaan rajavartioston toimesta. Sen sijaan pidemmälle menevän tutkinnan suorittaa aina poliisi. Nämä toimivaltuudet ja niiden tarkat sääntelyt laissa ovat välttämättömiä uuden perustuslakimme ja ihmisoikeussopimusten nojalla.

Eräs ongelma toimivaltakysymyksessä oli se, että Schengenin sopimus on tuonut mukanaan uuden käsitteen, nimittäin rajatarkastuksen. Nykyisillä toimivaltuuksilla rajavartiostolla ei ole

ollut mahdollisuuksia kokonaisuudessaan tehdä kaikkia rajatarkastukseen kuuluvia tehtäviä. Toisaalta mitkään säännökset sinänsä eivät edellytä, että koko rajatarkastus olisi suoritettava saman viranomaisen toimesta. Mutta tietyissä tapauksissa on työnjaollisesti ja kaksinkertaisen tarkastuksen välttämiseksi tarkoituksenmukaista, että viranomaisella, tässä tapauksessa Rajavartiolaitoksella ja, kuten valiokunta esittää, myös poliisilla ja tullilla olisi tulevaisuudessa oikeus rajatarkastusten suorittamiseen, sillä valiokunnan tulkinnan mukaan nykyiset tullin ja poliisin laissa säädetyt toimivaltuudet eivät riitä uuden rajatarkastuksen edellyttämiin kaikkiin toimenpiteisiin. Näin ollen valiokunta on esittänyt lausumaa, jossa se pitää tarkoituksenmukaisena ja välttämättömänä, että myös rajavartiosto ja tulli saisivat nämä oikeudet, sillä Schengenin sopimus tulee voimaan astuessaan poistamaan ensinnäkin tarkastukset rajalla Suomen ja Ruotsin, mutta myös Suomen ja Norjan välillä. Mutta nämä toimenpiteet tulee korvata sisämaassa suoritettavilla erilaisilla tarkastuksilla. Näistä tarkastuksista päävastuun tulee kantamaan poliisi hyvin pitkälle, ja sen vuoksi poliisikin tarvitsee nämä valtuudet.

Toisaalta, kun vilkkailla rajanylityspaikoilla on sekä tullin että rajavartioston henkilöstöä ja oikeudet ja velvollisuudet tarkastukseen ovat sikäli päällekkäisiä, että esimerkiksi aseiden ja huumeiden luvattoman hallussapidon tarkastaminen kuuluu rajatarkastuksen piiriin ja toisaalta aseiden ja huumeiden luvaton maahantuonti kuuluu tullivalvontatoimenpiteiden piiriin, niin tämän vuoksi on välttämätöntä, että molemmilla on toimivaltuudet tehdä rajatarkastuksia, jolloin voidaan työnjaollisesti sopia, kumpi viranomaisen kullakin raja-asemalla ja milloin suorittaa tarkastuksen kokonaisuudessaan.

Jotta tämä sinänsä hyvä yhteistoiminta, ptyhteistoiminta, jatkuisi myös tulevaisuudessa, on välttämätöntä säätää siitä myös erikseen ja siinä yhteydessä antaa nämä rajatarkastuksen toimivaltuudet myös muille viranomaisille. Toivonkin, että sisäasiainministeriö ja tullin osalta valtiovarainministeriö ja Tullihallitus ryhtyisivät toimenpiteisiin näiden säädösten aikaansaamiseksi. Sikäli kuin olen oikein ymmärtänyt, rajavartioston taholta on ilmoitettu, ettei heillä ole mitään näiden toimivaltuuksien säätämistä vastaan.

Tältä pohjalta hyvässä yhteisymmärryksessä ja toisten ammattitaitoa ja työtä kunnioittaen uskon, että me voimme erinomaisella tavalla vas-

tata rajojemme turvallisuudesta, rajatarkastuksesta sekä tullivalvonnasta ja poliisitehtävistä siltä osin, kuin se on maan turvallisuuden ja yleisen järjestyksen kannalta tarpeen.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Me olemme hyvin tärkeän asian kanssa tekemisissä ja täytyy ihan vilpittömästi kiittää valiokuntaa eräistä tarkoista huomioista, jotka se on tehnyt, plus siitä, että se on myös reagoinut muiden valiokuntien lausuntoihin.

Eritoten tämä pätee henkilörekistereitä ja tietojen luovuttamista koskevaan säännöstöön. Siinähan on teknisen valvonnan problematiikka. Kun perustuslakivaliokunta sanoi, että lakiehdotus on tältä osin laajuudessaan ja epämääräisyydessään ristiriidassa perustuslain kanssa, hallintovaliokunta on hyvin, sanoisinko, mainiolla tavalla reagoinut tähän perustuslakivaliokunnan tärkeään asiaan huomionsa kiinnittämään seikkaan. Niinpä hallintovaliokunta on esimerkiksi kotirauhakysymystä käsitelty tavalla, joka ansaitsee tunnustuksen. Siis vakiintuneen kotirauhan suojan piirissä olevat paikat jäävät teknisen valvonnan ulkopuolelle, ja samalla käyttötarkoitus täsmennetään riittävällä tavalla. Tämä on vain yksi kohta tässä valtavan suuressa kokonaisuudessa, mutta sillä on erittäin suuri periaatteellinen merkitys, kuinka paljon ja millä tavoin meitä voidaan vahtia ja missä. Tässä suhteessa minusta hallintovaliokunta on rajannut hyvällä tavalla käytäntöjä.

Ed. Vä i s t ö : Arvoisa puhemies! Ed. Vähänkin esittämiin kysymyksiin voin todeta, että henkilöstöasioita sinänsä käsitelimme, mutta emme keskustelleet valiokunnassa rajavartiomiesten osallistumisesta poliittiseen toimintaan. Mikäli oikein muistan, asiahan oli edellisessä eduskunnassa ja edellisessä perustuslakivaliokunnassa esillä, kun perusoikeusuudistusta tehtiin. Tässä yhteydessä siis se ei ollut esillä.

Esillä ei ollut myöskään kysymys rajavartiomiesten omista yrityksistä sinänsä tärkeissä valvonta- tai suojaamistehtävissä. Tätäkään asiaa emme käsitelleet.

Sen sijaan, arvoisa puhemies, kyllä henkilöstöasiat ovat monin tavoin esillä, erityisesti koulutuskysymykset. Valiokunta katsoi, että koulutusjärjestelmää tulee edelleen kehittää niin, että uuden lainsäädännön edellyttämät tehtävät ja yhteiskunnan näiden tehtävien hoitamiselle asetamat vaatimukset tulevat mahdollisimman hyvin huomioon otetuiksi henkilöstön osaamisen

osalta. Tästä syystä sekä upseerien, erikoisupseerien, opistoupseerien että myös meri- ja rajavartioiden osalta valiokunta piti tarpeellisenä täydennyskoulutuksen antamista. Tätähän kaiken aikaa, kuten arvoisat edustajat tietävät, on suoritettu jo nytkin, mutta valiokunta kiinnitti tähän erityistä huomiota koko laitoksen koulutusjärjestelmän kehittämisen osalta.

Arvoisa puhemies! Keskustelimme myös henkilöstön siirroista, ja siihenkin liittyen valiokunta on lausumassaan ottanut kantaa. Nythän henkilöstöä on aika lailla jouduttu jo toiminnan painopistealueille siirtämään. Me pidämme tärkeänä, että se tapahtuisi vapaaehtoista tietä.

Ed. Tiilikainen: Arvoisa rouva puhemies! En aio siitä huolimatta, että tulin puhujakorokkeelle, pitää pitkää esitystä, koska minulla oli tilaisuus esiintyä valiokunnassa asiantuntijana näissä asioissa. Muutamalla sanalla kuitenkin lakiesitystä haluan kommentoida.

Laki on erinomaisen tervetullut Rajavartiolaikokselle, sillä perinteisesti sille on annettu tehtäviä sekä laissa että lukuisissa asetuksissa aina sen mukaan kuin yhteiskunta on kehittynyt ja on ollut tarpeen antaa näitä tehtäviä Rajavartiolaikokselle. Lakiesitys määrittelee selkeästi laitoksen eri tehtävät myöskin eri yhteistyökumppaneiden alueilla ja antaa niihin selkeän toimivallan, mikä on erittäin hyvä asia. Tällä on erittäin suuri merkitys varsinkin, kun monessa puheenvuorossa esiin tullut Schengenin sopimus astuu voimaan, joka poistaa Schengen-maiden väliset rajatarkastukset. Tällöin tarvitaan toimivaltaa eri viranomaisten kesken ja yhteistyötä on syytä tehdä entistä tiiviimmin. Siihen ei asetus anna valtuuksia toimivallan suhteen. Siinä mielessä tätä on tervehdittävä myös tyydytyksellä.

Käytännössä tämä yhteistyö merkitsee huomattavaa resurssien säästöä. Jos ajatellaan esimerkiksi rajatarkastusta merellä, merirajalla, erityisen toimivallan mukaan siellä pitäisi olla sekä poliisin, tullin että rajavirtioviranomaisen paikalla taikka sitten saattaa asianomainen, vaikka ei olisi mitään rikostakaan tapahtunut, pitkin saaristoa 100 kilometrin päähän lähimpään poliisiin tai tullin toimipaikkaan, jotta tarkastukset ja lainmukaiset asiat voitaisiin täyttää maahantulossa, vaikka asianomainen ei olisi tulossakaan itse mantereelle nähin toimipisteisiin. On sekä viranomaisten yhteistyön kannalta että myöskin maahantulijoiden kannalta tervetullutta, että yhdessä pisteessä voidaan tarkastukset tehdä ja käyttää toimivaltaa.

Tämä ei kuitenkaan merkitse sitä, että silloin, kun kyseessä on erityinen poliisin tai tullin tehtäviä ja osaamista vaativa toiminta, esimerkiksi perusteellinen tulliselvitys ja tullitarkastus, sen tekisivät rajavartiomiehet, ei myöskään niin, että rajavartiomiehet rupeaisivat pitämään poliisin arestikoppeja tuolla rajalla ja merivartioasemilla, vaan silloin tehtävät luovutetaan poliisille ja tullille mutta asianomainen on jo pidätetty tarkastusta varten. Tässä tapahtuu merkittäviä resurssisäästöjä viranomaisten kesken, kun sama viranomainen voi tarkastaa rajalla kaikki rajanylitysmuodollisuuksiin kuuluvat asiat ja käyttää niissä toinen toistensa toimivaltaa.

Lakiesityksessä myöskin kiinnitetään hyvin paljon huomiota pääsyyn toinen toistensa tiedostoihin, mikä varsinkin Schengenin sopimuksen kohdalla on erinomaisen tärkeää, koska näistä maistahan, kun rajatarkastukset loppuvat, tehtävät siirtyvät sisämaahan. Silloin tiedostojen saaminen etukäteen kaikilta viranomaisilta on tärkeää, jotta tarvittaessa voidaan, kun epäillään vakavaa rikosta, puuttua asiaan jo rajalla taikka antaa tietoja toiselle viranomaiselle asianomaisen jouduttua tekemisiin tämän kanssa. Siinä mielessä lakiesitys on myöskin hyvä.

Valiokunnan mietinnön loppuosassa on lausuma myöskin uuden ptr-säädöksen mahdollisesta tutkimisesta, sen tarpeesta. Se varmasti on paikallaan, koska vanhassa ptr-asetuksessa on paljon esitetty käytännön toimenpiteitä, miten eri viranomaisten yhteistyötä tehdään. Sitä ei yleensä lakiin laiteta, ja asetuksella sitä on helpompi uusia yhteiskunnan muuttuessa sekä työtapojen ja käytännön toimintatapojen muuttuessa. Harkittava on myöskin rajavartiomiehen toimivallan antamista poliisille ja tullille. Se on tärkeää tällaisissa tapauksissa, joissa resurssit ovat vähäisiä. Rajanylityspaikoilla perinteisesti on rajamies, mutta vastaavasti joissakin kohdissa saattaa olla, että tullin olisi se viranomainen, joka tekee tarkastuksia muun muassa kauppalaivoilla niiden tulliselvitysten yhteydessä ja kauppalaiaston miehistön osalta. Siinä suhteessa näinkin päin asiaa tulee miettiä. Tämä lausuma on tervetullut.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Vielä pari asiaa parista esille tulleesta asiasta.

Ensinnäkään en pidä suotavana sitä, että sen paremmin poliisin, tullin kuin rajavartiostonkaan miehet pitävät sivubisnestä, koska yleensä ja usein sattuu sillä tavalla, että bisneksestä tulee monta kertaa pääasia ja siitä ilman muuta suori-

tuskyky varsinaisissa tehtävissä heikkenee. On tietysti olemassa joitakin isännöitsijätehtäviä tai joitakin sellaisia, jotka ehkä sopivatkin, mutta suhtaudun henkilökohtaisesti aika kielteisesti ihan kokemusten perusteella.

Mitä tulee poliittiseen osallistumiseen, josta on paljon puhuttu ja johon ilmeisesti rajavartioston puolella ja erityisesti Puolustusvoimien puolella suhtaudutaan vielä varsin nurjasti, poliisin puolella tämä asia on kyllä ohi. Mutta muistan, kun olin sattumalta eduskuntaehdokkaana vuonna 87, silloin vielä poliisin korkein johto, kun kysyttiin, kovin epäilevästi suhtautui siihen, voiko poliisimies olla kansanedustajaehdokkaana. Nykyisinhan poliisin puolella on aika pitkälle menty siinä, että meillä on kunnan- ja kaupunginvaltuustoissa hyvin paljon poliisimiehiä valtuustojen puheenjohtajina, hallituksen puheenjohtajina jne. On myöskin seuraavissa vaaleissa pyrkimässä eduskuntaan entisten lisäksi tietysti useitakin poliisimiehiä. Tällä tavalla poliisin puolella tämä asia on tietyllä tavalla vapautunut. Siihen ei suhtauduta enää nurjasti. Päinvastoin siihen suhtaudutaan positiivisesti.

Omasta mielestäni rajavartioston puolella tähän ei pitäisi suhtautua ainakaan nurjasti, koska en näe mitään esteitä sille, että rajavartioston mies voisi olla paikallisessa politiikassa mukana ja tällä tavalla. Puolustusvoimien osalta en nyt sitten osaa sanoa, etten sanoisi liikaa, mutta en nyt sielläkään näe suurempia esteitä, mikä siinä olisi haittana. Mutta joka tapauksessa poliisi on mennyt aika pitkälle tässä osallistumisessa, ja tietysti täytyy sitten harkita asiaa myöskin näiden kahden muun instituution osalta.

Ed. V ä h ä n ä k k i : Rouva puhemies! Puheenjohtaja Väistö ilmoitti sen, mitä epäilinkin, että koska hallituksen esitykseen ei poliittisista oikeuksista mitään ole sisällytetty, on arvattavissa, ettei valiokunta niihin puutu, semminkin kun nämä asiat on eri lain piirissä järjestelty. Poliittiset oikeudet ovat kuitenkin ihmisen perusoikeuksia, ja hyvin monia vuosikymmeniä on puhuttu puolustuslaitoksen palveluksessa olevien osallistumisesta. Mutta Puolustusvoimat kuuluu puolustusministeriön alaisuuteen, ja Suomen kansa on vähitellen sen ymmärtänyt, että on parempi, ettei ainakaan valtiolliseen politiikkaan osallistu puolustuslaitoksen edustajia, mutta sen sijaan kunnallisvaaleissa heitä on aika paljonkin monissa kunnissa, ja hyvin toimivia valtuutettuja monissa tapauksissa ovatkin.

Meillä rajavartiosto kuuluu sisäasiainministe-

riön hallintoon, ja olisi toivottavaa, niin kuin ed. Aittoniemikin toi poliisiin osalta esille, että panosta laskettaisiin myös tämä ihmisjoukko, joka rajavartioston palveluksessa on, semminkin kun monet kunnat pitävät siitä, että rajavartioston henkilöstö pysyy siellä kunnassa, missä myöskin raja-asema on. Silloin olisi yksi houkutin se, että olisi mahdollisuus osallistua kiinteämpään poliittiseen toimintaan. Olisi hyvä, että asiaa selvitettäisiin muulla taholla ja että sitä koskevaa lainsäädäntöä tänne ilmestyisi.

Ed. K e k k o n e n : Arvoisa rouva puhemies! Totta kai ihmisten poliittisen osallistumisen mahdollisuuksia tulee lisätä myöskin näillä alueilla. Poliittinen poliisi on ihan kelvollinen yksilönä, mutta tietysti, jos poliisi noin instituutiona, poliisijärjestelmä muuttuu poliittiseksi, silloin olemme jo vähän liukkailla jäillä.

Ed. Aittoniemi puhui rajavartijoiden poliittisista oikeuksista. Ed. Aittoniemi tuntee historiaa niin hyvin, ettei tarvitse perustella pitempään, mutta kyllähän meillä rajavartioston osalla on ollut itseisarvoista myöskin se, että rajavartijat eivät ole poliittisia henkilöitä. Muistamme ajan ihan muutaman vuoden takaa, jolloin esimerkiksi itärajallemme sattui vakoilutapauksia, joissa pariin kolmeen kertaan syyttävää sormea ehdittiin osoittaa jo Rajavartiolaitokseenkin, ja tästä syntyi sellainen ilmapiiri, että olisi kovin mukavaa, että rajavartijat eivät olisi kovin ideologisoi- tunteita ihmisiä.

Kun tulin, arvoisa rouva puhemies, äsken kehuneeksi valiokunnan mietintöä, yhteen asiaan tämä ei oikein anna vastausta, ja se on se ajan-kohtainen kysymys, joka on inkeriläisten paluumuutto. Eduskunnan ulkoasiainvaliokunta on tätä asiaa nyt käsitellyt muutaman viikon, ja kun tutkin tätä suhteessa siihen problematiikkaan, siihen tämä oikein ei pysty antamaan vastausta. Ei tämän tehtäväkään ilmeisesti se ole, mutta joistakin sen kaltaisista ongelmista voi tulla vielä sellaisia, jotka vaativat uudelleen paneutumisen.

Ed. V ä i s t ö : Arvoisa puhemies! Ed. Kekkonen jo itsekin vastasi kysymykseensä inkeriläisten paluumuuttoasiasta. Tämän lainsäädännön piiriin se ei mielestäni mitenkään kuulu, mutta varmasti se tulee esille valiokunnassa käsiteltävänä olevan ulkomaalaislain muutoksen yhteydessä ja myös kotouttamista koskevan lainsäädännön osalta.

Mitä yhteiskunnalliseen osallistumiseen tulee, asioilla on varmasti puolensa. Poliittinen toimin-

ta ei perinteisesti meillä ole kuulunut Puolustusvoimien palveluksessa oleville, ei myöskään Rajavartiolaitoksen palveluksessa oleville, ja onhan muistettava, että vaikkakin Rajavartiolaitos on sisäasiainministeriön alainen, sen organisaatio on sotilaallinen ja se on myös tärkeä osa Suomen ulkoisen turvallisuuden järjestelmää. Tässä mielessä on ilmeisesti arvioitu, että poliittiseen toimintaan osallistuminen ei myöskään siellä olisi suotavaa.

Toisaalta on huomattava, että monet rajavartiomiehet, laitoksen palveluksessa olevat, ovat jo nyt mukana yhteiskunnallisessa toiminnassa sitoutumattomina, valtuutettuina muun muassa omissa kotikunnissaan tai eri lautakunnissa. Täytyy todeta, että Rajavartiolaitoksen henkilöstön merkitys toimialueellaan on monin tavoin hyvin myönteinen. Sen palveluksessa olevat osallistuvat erilaisiin järjestö- ja muihin toimintatehtäviin ja tukevat paikallisten ihmisten toimintoja ja pitävät yllä sitä vireyttä, jota rajaseudulla tarvitaan.

Ed. Tiilikainen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Aittoniemi otti esiin rajavartiomiesten osallistumisen politiikkaan. Yhtyisin aika pitkälti ed. Kekkosen näkemyksiin tässä, että helposti se johtaa tällöin itse laitoksen institutionaaliseen politisoitumiseen, joka ei ole Suomen kannalta eduksi.

Toisaalta ed. Väistö täällä jo totesikin, että laitos on sotilaallisesti järjestäytynyt, ja tässäkin uudessa laissa on selkeästi määritelty, että Rajavartiolaitoksella on myös maanpuolustustehtävä. Näissä tehtävissä se toimii aika paljolti paitsi puolustuslaitoksen kanssa yhteistyössä myöskin sen alaisissa yksiköissä, ja sodan aikana Rajavartiolaitoksen osia taikka laitos kokonaan voidaan alistaa puolustuslaitokselle. Siinä mielessä tätä sietää kyllä harkita, ennen kuin politisoimista sallitaan.

Ed. Vähänäkki: Arvoisa puhemies! Olin todennut sen seikan, että tuskinpa — kun ei poliisivoimissakaan — Rajavartiolaitoksessaakaan nyt kovasti politisoidutaan. Tietääkö ed. Tiilikainen monista yksityisistä laitoksista tai valtion virastoista, kuten verovirastoista, millä tavalla väestö, joka siellä töissä on, on politisoitunut? Minusta tuntuu, että se on aika lite vähän, mitä siellä on poliittisiin tehtäviin menty.

Mitä tulee mahdollisiin vakoilutapauksiin, eivätköhän niissä ole muut tekijät olleet pontinena. Ymmärtääkseni paremminkin varallisuusoi-keudelliset edut kuin ideologiset seikat ovat pan-

neet näihin vakoilutapauksista epäilyihin pontta. En usko ja sitä paitsi tiedän, että myös puolustuslaitoksen piirissä on vakoilutapauksia ja muuta, mutta niistä ei vain aivan jokaisessa lehdessä kerrota.

Ed. Tiilikainen: Arvoisa puhemies! Ed. Vähänäkkille voisin todeta, että kyllä aika sinisilmäinen täytyy olla, jos ei huomaa, että ylempät virat voivat politisoitua. Jos on jonkin tietyn poliittisen puolueen edustajana ja tulee nimitysasia kyseeseen, ollaan välittömästi poliittisissa mittelöissä siinä, kuka virkaan nimitetään. Kun ollaan sitoutumattomana tai ei näydetä suoraan poliittista väriä, ei myöskään puoluepolitiikka osallistu siihen eikä se instituutio politisoidu.

Ed. Kekkonen: Arvoisa rouva puhemies! Ed. Vähänäkki, joka on sivistynyt mies ja luke-
nut paljon, oli ehkä turhan sinisilmäinen äskeisessä puheenvuorossaan. Kehottaisin ed. Vähänäkkiä lukemaan esimerkiksi tohtori Kimmo Rentolan aivan tuoreen kirjan Niin kylmää, että polttaa. Se kertoo hyvin tarkasti dokumentoiden, miten vakoilua voidaan harrastaa ideologisesti ja oikeastaan ainoastaan ideologisesti. Kun näiden vakoilutapausten alkulähtö sattuu vielä niihin vuosiin, joita kutsuttiin vaaran vuosiksi Suomessa, jolloin Suomessa oli selvästi ideologinen etsivän keskuspoliisin seuraaja valtiollinen poliisi, niin kyllä siitä, mitä sanoin ja mitä ed. Vähänäkki hivenen vähätteli, seuraa se, että ed. Vähänäkki vähän turhan sinisilmäisesti näyttää suhtautuneen tähän kysymykseen.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

5) Hallituksen esitys laiksi kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

Ensimmäinen käsittely

Hallituksen esitys 245/1998 vp

Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö 17/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 17.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

6) Hallituksen esitys laeiksi luonnonsuojelulain ja yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys 236/1998 vp
Ympäristövaliokunnan mietintö 9/1998 vp

Toinen varapuhemies: Käsittelyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö n:o 9.

Keskustelu:

Ed. Tiusanen: Arvoisa rouva puhemies! Kun valtioneuvosto oli viime kesänä viime metreillä antamassa rakennuslain kokonaisuudistusta eduskunnalle ja hallituksen esitystä tässä asiassa yksimielisesti, niin tuolloin nimenomaan hallituksen esitys n:o 236 sai myös alkunsa. Se liittyi nimenomaisesti tähän kokonaisuuteen, rakennuslakiin ja myös Natura-lainsäädäntöön. Tämä on tausta esitykselle.

Aika pitkälti kompromissien kautta jouduttiin muuttamaan myös luonnonsuojelulakia ja yksityisistä teistä annettua lakia, tekemään hallituksen esitys, joka käsitykseni mukaan hyvin pitkälle myös ymmärtää ja huomioi Suomessa aina hyvin pitkälle huomioituja korvausvaatimuksia.

Ympäristövaliokunnan mietintö, joka on jaettu edustajille ja hallituksen esityksen mukana on nyt tässä käsittelyssä, on lähtenyt pääsääntöisesti siitä, että hallituksen esitys on sinänsä kannatettava. Tähän liittyy vastalause, jonka keskustan neljä ympäristövaliokunnan jäsentä on allekirjoittanut.

Kaiken kaikkiaan valiokunta käsitteli hallituksen esitystä varsin pitkään, perinpohjaisesti ja nimenomaisesti niin, että erilaiset korvausvelvollisuudet käytiin tarkasti lävitse.

Valiokunta pysähtyi pitkälti hallituksen esityksen 53 §:ään, jossa on haluttu luetella ne kohdat, jotka eivät oikeuta korvaukseen. Korvausta ei saa vesilaissa tarkoitettua pilaamis-, muuttamis- ja sulkemiskiellosta haetun poikkeusluvan epäämisestä, ympäristölupamenettelylaissa tarkoitettua luvan epäämisestä, kaivoslaissa tarkoitettua kaivospiiriin määräämishakemuksen hylkäämisestä eikä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetussa laissa tarkoitettua lunastusluvan epäämisestä. Valtiolle ja kunnalle tai kuntayhtymälle tulevaa korvausta

ei esitetä maksettavaksi. Näiden tarpeellisuutta käytiin varsin pitkään lävitse. Valiokunnan enemmistö päätyi mielestään varsin perustellusti siihen, että selkeät ilmoitukset on syytä todellakin laissa säilyttää siitä, milloin ei korvausvelvollisuutta ole.

Valiokunta totesi myös ja tältä osin yksimielisesti hallituksen esityksestä, että sen perustelut oli kirjoitettu suppeahkosti eikä niitä ollut jäsennelty valtioneuvoston vahvistamien ohjeiden mukaisesti. Tämä on kirjattu myös mietintöön. Tästä syystä valiokunta on myös sisällyttänyt mietintönsä korvausjärjestelmää koskevan kuvauksen.

Haluaisin todeta, arvoisa puhemies, että koko hallituksen esitys on siis Natura 2000-verkoston toteuttamiseen liittyvä osa ja myös rakennuslain kokonaisuudistukseen liittyvä osa. Nämä Natura-säännökset on myös huomioitu rakennuslaissa. Edelleen totean, että Suomi on kaikenlaisissa korvausasioissa varsin pitkälle tullut aina vastaan ja tässä maassa on varmasti tämä käytäntö pitemmälle toteutettu kuin keskimäärin Euroopan unionin jäsenvaltioissa.

Lopuksi totean, että tässä talossa on rakennuslain ja maankäytön kokonaisuudistus toteutettu, Natura valtakunnassa viety nyt valtioneuvoston tasolla varsin pitkälle ja myös liittämissä kielitukset varsin pitkälti saatu toteutetuiksi, joten paketti alkaa olla valmis.

Ed. M. Koski: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys laiksi luonnonsuojelulain ja yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta kuuluu suurempaan, laajempaan kokonaisuuteen, jonka kautta pyritään korvaamaan ne menetykset, joita Natura-alueitten muodostaminen aiheuttaa maanomistajille.

Hallituksen lähtökohta on ihan oikea, kun todetaan, että hallituksen esityksen lähtökohtana on korvata merkityksellinen haitta, joka kiinteistön käytölle aiheutuu luvan epäämisestä Natura-suojelun takia. Tämä näkökulma on ihan oikea. Mutta kun ajattelee sitä kokonaisuutta, joka korvausjärjestelmän takana on, en ole edelleenkaan varma siitä, millä tavalla järjestelmä toimii. Tämä luonnonsuojelulain muutos ja yksityisistä teistä annetun lain muutos ovat ainoastaan osa siitä kokonaisuudesta, jonka kautta korvaukset tulevat.

Erikseen säädetyt korvaukset tulevat maa-ainelain, metsälain ja äskettäin hyväksytyyn rakennuslain kokonaisuudistuksen kautta. Rakennuslain kautta korvataan lähinnä haitat, jotka ai-

heutuvat rantarakentamiselle, metsälain kautta tulevat korvattavaksi ne rajoitteet, jotka tulevat määritellyä metsälain säädösten kautta, ja maa-aineslain myötä tulevat korvattavaksi ne alueet, joitten hankkeitten lupa evätään maa-aineslain kautta.

Mielestäni yksityisistä teistä annetun lain muutoksen kautta korvataan aika hyvin se menetyks, joka aiheutuu tämän lain puitteissa maanomistajalle.

Esimerkkinä voisi kertoa tapauksen, että maastossa on Natura-alue, jonka läpi olisi tarkoitus johtaa tie jollekin Natura-alueen takana olevalle metsälölle, ja todetaan, että tien johtaminen Natura-alueen kautta ei ole aiheellista, koska se heikentää Natura-alueen merkitystä. Silloin lähdetään etsimään vaihtoehtoa. On olemassa kaksi vaihtoehtoa: Toinen vaihtoehto on se, että Natura-alue kierretään, jolloin tie muodostuu pitemmäksi ja kustannuksia tulee enemmän. Tämän lain kautta korvataan ne kustannukset, jotka ovat ylimääräisiä johtuen siitä, että Natura-alue joudutaan ohittamaan kiertämällä. Toinen vaihtoehto on se, että tien johtaminen tällaiselle maa-alueelle ei ole mahdollista. Silloin alue, joka on Natura-alueen takana, on lunastettava valtiolle. Mielestäni tielain muutos antaa suuntaa siihen, millä tavalla lainsäädännössä korvausten osalta pitäisi menetellä.

Luonnonsuojelulaissa todetaan, että korvausjärjestelmässä on poikkeuksia. Luonnonsuojelulain 53 §:n 4 momentti määrittää kolme poikkeusta, jolloin korvausta ei maksettaisi lainkaan. Poikkeukset ovat vesilain kautta ja ympäristölupamenettelylain kautta tulevat käsittelyt ja vielä kaivoslain kautta tuleva luvan epäminen.

Nyt mielestäni vesilain osalta on kysymys hiukan samasta asiasta kuin yksityisen tien osalta. Luonnossa esimerkiksi metsäalueella voi olla Natura-alue, jonka lävitse pitäisi johtaa viemäri tai jonka läpi kulkee viemäri, joka pitäisi ruopata sen takia, että Natura-alueen takana oleva metsälö on soistumassa ja metsän kasvu sillä alueella vaarantumassa. Vesilain kautta toimenpide voidaan evätä perustellen sillä, että kysymys on Natura-alueesta ja viemärin johtaminen sen läpi aiheuttaa Natura-alueen kuivumista ja sen eliöstön ja kasvien elinolosuhteet muuttuvat; tällä perusteella vesistötoimenpiteen suorittaminen evätään. Silloin käy sillä tavalla, että kysymys voi olla hyvinkin laajoista alueista, jotka ovat taustalla, jotka soistuvat ja joiden metsällinen käyttö estyy. Tässä tilanteessa ei minkäänlaista korvausta tulisi.

Mielestäni kysymys on aika pitkälle samasta kuin yksityistielain muutoksessa eli siitä, että Natura-alueen takana oleva maastoalue joudutaan kuivattamaan esimerkiksi kierrättämällä viemäri pitemmän kautta, jolloin siitä aiheutuu huomattavia kustannuksia niille maanomistajille, joiden maa on Natura-alueen takana. Tässä olisi pitänyt menetellä saman tyyppisesti kuin yksityistielain muutoksessa eli todeta, että tällaista haittaa voi tulla, ja korvaus olisi määritetty samalla tavalla kuin yksityistielain osalta. Eli ne ylimääräiset kustannukset, jotka tulevat kuivatustoimenpiteestä, olisi pitänyt korvata, tai toisena vaihtoehtona on se, että kyseinen alue pitäisi lunastaa valtiolle.

Mielestäni tässä Natura-korvausmenettelyssä on kysymys aika suuresta asiasta, kun me ajatellaan, että Natura-alueet esitettiin Euroopan unionille ottamatta huomioon, että siellä on olemassa kiistanalaisia alueita, joista ei ole sopimuksia olemassa. Nyt hiukan niin kuin jälkikäteen pyrimme löytämään eduskunnassa ratkaisun siihen, millä tavalla näitä Natura-aluekorvauksia maksettaisiin. Mielestäni aina pitäisi pystyä sopimaan luonnonsuojelusta, suojelusta, maanomistajien kanssa, sopimaan myös korvausjärjestelmistä, millä tavalla ne toimivat. Silloin me olisimme etenemässä tässä suojelussa oikealla tasolla ja oikealla tahdilla. Ei pidä asettaa maanomistusoloja, maanomistusoikeutta ja luonnonsuojelua vastakkain. Se on kansalaisten asia, ja mielestäni suomalaiset haluavat suojella luontoa, pitää huolta luonnon säilymisestä, elinolosuhteista, mutta sillä tavalla, että niistä asioista pystytään sopimaan. Mitään pakkotoimenpiteitä ei pidä lähteä tekemään, koska se pilaa hyvän ajatuksen elikkä suojelun periaatteen ja aiheuttaa syyttä suotta vastakkainasettelua maanomistajien ja suojelun välillä.

Puhetta on ryhtynyt johtamaan puhemies Uosukainen.

Ed. A i t t o n i e m i : Rouva puhemies! Ed. M. Koski totesi jokseenkin tyytyväisenä tilanteen, jossa Natura-alueen takapuolella olevan alueen kulkuyhteys on tässä selkeästi sanottu: joko lunastuksella tai tien tekemisellä. Toivottavasti se on niin selkeä, ettei käy niin kuin aikanaan Valtionrautateiden tehdessä pohjoisen rataa Parkanon kautta. Siellä riidellään vielä tänä päivänä, mennäänkö ali tunnelista vai kierre-

tääkö vai maksetaanko rahalla. Eli toivottavasti ei ole niin vaikeata tämän lain perusteella noiden teiden tekeminen tai korvausten maksaminen ja lunastaminen.

Mutta kun tässä keskustan vastalauseessa puhutaan merkityksellisen haitan korvaamisesta, se on ihan positiivista. Kyllä se varmasti on niin, mutta kun muistetaan eräitä lainsäädäntöjä, jotka on käsitelty lakivaliokunnassakin, joissa on arvosteltu ”vähäistä merkityksellisempää haittaa”, mitenkä se on merkitykseltään vähäisen haitan vastakohta ja mitä tähän väliin mahtuu? Sellaisissa asioissa, joissa on kysymys tiettyjen asioiden arvostuksesta ja harkinnasta, kysymys on siitä, mitenkä ratkaistaan, mikä on merkityksellinen, mikä on merkityksellistä vähäisempi tai tällä tavalla ja mistä maksetaan korvauksia.

Tämä suhtautuminen yhteiskunnan ja valtion taholta haitan arvioimiseen on tärkeää. Jos tässä halutaan heittäytyä hankalaksi, niin aina voidaan arvioida merkityksellistä haittaa vähäiseksi ja toisin päin eikä makseta mitään, taikka sitten ollaan rehellisiä ja reiluja, niin kuin lain pitäisi edellyttää. Tulevaisuus näyttää, mutta olen aika tavalla epäluuloinen koko korvausjärjestelmän suhteen.

Ed. M. Koski: Arvoisa puhemies! Todella tämä ”merkityksellinen haitta” on aika tavalla määrittelemätön sillä tavalla, että luonnonsuojelulaissa todetaan merkityksellisen haitan korvaaminen. Minä uskon, että tulevaisuudessa ennakkotapausten kautta muodostuu käsitys siitä, mikä on merkityksellinen haitta. Olen sitä mieltä, että aina haitta täytyy korvata. Merkityksellisen määrittäminen on todella aika vaikeaa, niin kuin ed. Aittoniemi totesi, mutta lähdemmekin tässä vastalauseessa siitä, että tämä on määritely jo

aikaisemmin luonnonsuojelulaissa, ja me kiinnitämme vastalauseessa huomiota lähinnä 53 §:n 4 momentin ongelmaan ja esitämme siihen muutoksia.

Ed. Tiisänen: Arvoisa rouva puhemies! Luonnonsuojelulain 66 §:n kohdallahan tässä nyt myöskin ollaan tekemässä sillä lailla muutosta, että sitä tiukennetaan ikään kuin korvauksia tukevaksi ja luonnonsuojelua hiukan heikentävästi. Nimittäin puhutaan siitä, että jos hanke heikentää merkittävästi suojelua, niin silloin voidaan luvat evätä. Tässä on toinen asia, toinen näkökulma, ed. Aittoniemen puheenvuoroon viitaten. Nyt on kysymys siitä, mikä on merkittävä Natura-alueen tilaa heikentävä hanke. Aikaisemmin oli kysymys siitä, että jos suojelu heikkenee; nyt sen pitää merkittävästi heikentyä, jolloin näitä merkittävyysasioita varmasti joudutaan kahdelta taholta tulevaisuudessa tutkailemaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

Puhemies: Eduskunnan seuraava täysistunto on huomenna keskiviikkona kello 14.

Täysistunto lopetetaan kello 16.07.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Jouni Vainio